

Zengen

‘Lieve lief, ik had altijd gedacht dat ik het leuker zou vinden als de wereld leeg was. Vroeger las ik van die boeken. Het idee van een verlaten land sprak me aan. Ik had me alleen voorgesteld dat de wereld dan slechts leeg zou zijn van mensen, niet van alle andere dingen. En die hitte, die had ik me zeker niet voorgesteld.’

Het was op een vroege lentedag dat de zon dichterbij kwam. Meer dan de helft van de West-Europese bevolking was buiten aan het genieten van de lunchpauze of voorjaarsvakantie en stierf aan de directe gevolgen van de plots toegenomen intensiteit van de zonnestrallen.

Ik niet. Ik was in een parkeergarage, vier verdiepingen de grond in, bezig met het inladen van mijn boodschappen. Een vrouw kwam gillend binnen, ‘De hemel valt!’ gevolgd door een groep die beschutting zocht in de koelte onder de grond. Een aantal van hen was blind geworden door het plotselinge, felle licht. In de paniek die ontstond besloot ik ondergronds te blijven tot de avond viel, in mijn auto, met de deuren op slot. Zo had mijn drang om in de rust van die dinsdagmiddag de wekelijkse boodschappen te doen mijn leven gered.

‘Overleven in je eentje is wrang, zelfs voor een mensenschuw iemand als ik. Vroeger vervloekte ik drukte, tegenwoordig de stilte. Ik heb hier pas geleerd dat je op gezelschap gesteld raakt als dit het juiste gezelschap is. Ik hield er altijd van om alleen te zijn. In mijn cocon zitten, noemde ik dat. Nu heb ik zo’n beetje heel Noorwegen als cocon en ik vind het vreselijk. Mijn sterkste behoefte is om te kunnen delen wat ik meemaak en zie en denk. Ik wil mijn observaties kunnen verwoorden. De Noorse kust is als de Spaanse tijdens hoogzomer was, stel ik me bijvoorbeeld voor, met minder horeca. Het is alleen te heet om overdag de grot uit te komen.’

Toen ik in het donker naar buiten kwam, was Rotterdam in chaos. Mensen renden rond in verwarring, schreeuwend, huilend. Ik moest mijn auto achterlaten, want de grond lag bezaaid met lijken van mensen die waren overvallen door de hitte. Het hulpverlenende personeel dat

er nog was, probeerde er iets van te maken, iets wat net zo heldhaftig als tevergeefs was. Er lagen ook dieren overal op straat, vooral duiven.

Ik zwierf door de stad die eerste nacht, te erg in shock om hysterisch te worden, maar te praktisch ingesteld om mijn boodschappen in de auto te laten liggen. Uit gewoonte ben ik nog langs huis gegaan. Al voordat ik er was, wist ik dat ik er niet zou kunnen blijven. Rijden, bellen, het drinken van kraanwater en andere gewone dingen waren binnen enkele uren onmogelijk geworden. Dus heb ik mijn rugzak volgestopt met eten en drinken en ben gaan lopen, naar het noorden. Misschien was het daar beter uit te houden, dacht ik.

‘’s Nachts probeer ik voedsel te verzamelen. Traag pluk ik het laatste eetbare groen, vang ik de laatste vossen. Soms praat ik tegen mijn vangst, omdat ik geen ander levend wezen heb om een conversatie mee te voeren. De gesprekken duren nooit lang. Alles sterft snel in zestig-plus graden.’

In de dagen die volgden nam de wanorde toe. Iets in me bleef verwachten dat mensen zouden samenwerken in tijden van rampspoed, maar het menselijk vermogen om teleur te stellen bleek groter dan dat om een ander te hulp te schieten. Banden als ‘uit de dezelfde stad komen’ en andere factoren die voor saamhorigheid zorgden, hielden geen stand in de anarchie die was ontstaan.

De overgebleven mensen bevochten elkaar om de voorraden in de supermarkten en de auto’s die groot genoeg waren om over het puin en de doden heen te rijden. Mannen op straathoeken kondigden schreeuwend het einde der tijden aan. Mensen buitelden over elkaar heen in hun pogingen de stad te ontvluchten naar streken die hoger boven de zeespiegel lagen. Men waarschuwde elkaar voor smeltende poolkappen en tsunami’s, maar beroofde elkaar van blikvoer en waardigheid. Er was niet genoeg autoriteit meer om het geweld en het plunderen aan banden te leggen.

‘De hitte tekent je, ook fysiek. Aan de vlekken op mijn huid te zien, heb ik vast huidkanker, maar er zijn geen dokters om een diagnose te stellen. Het maakt niet uit. Ik ga toch dood.

En we maakten ons zorgen om het broeikas-effect. Wat een lachertje. Ja, ik lach nog, maar niet hardop. Ook om het feit dat het einde van de wereld zich met zo’n zucht aandient. Hoewel dat niet iets is om te lachen. Teleurstellend eigenlijk.’

Ik hield me ver van alle commotie. Die eerste dagen had ik genoeg voorraad en hoefde ik niet de winkels binnen, waar de geur van rottende etenswaren en lichamen misselijkmakend dik was. Ik sliep overdag, liefst in kelders of kruipruimtes, afgezonderd, en liep in het donker, soms met anderen, meestal alleen.

Aanvankelijk maakte ik tempo om de onrust in de Randstad achter me te laten, maar al snel werd het te warm om flink door te lopen. Dat betekende gelukkig ook dat het te warm werd om gewelddadig te zijn, zelfs 's nachts. Na een poosje nam het aantal mensen verder af en kon ik ongestoord doorlopen en rustig uit de schappen pakken wat ik nodig had. Ik pakte nooit veel, kleding en brandstof zouden het probleem niet worden.

‘Ik maak me druk om de stomste dingen, bijvoorbeeld dat mijn voorraad batterijen me gaat overleven. Het is bijzonder hoe goed ze het houden in temperaturen die bijna drie keer zo hoog zijn als waarin wordt aangeraden ze te bewaren. Jammer dat hetzelfde niet opgaat voor de elektronica waarvoor ik ze wil gebruiken. Alleen één zaklamp doet het nog en die heb ik nauwelijks meer nodig. Dat is niet omdat ik onderhand weet hoe ik een goede fakkel moet maken. Het is simpeler dan dat. Echt donker wordt het niet meer.’

In ijdele hoop en met een vaag gevoel van verplichting liep ik naar het dorp waar mijn ouders woonden. Als ze in het zuiden hadden gewoond had ik dat misschien niet eens gedaan. Ik durfde niet over de Afsluitdijk te lopen. Het was te riskant. Alleen aan beide uiteinden van het uitgestrekte asfalt waren huizen om me te bergen tegen het dodelijke daglicht. Bovendien was ik bang geworden voor een vloedgolf.

Ik koos mijn koers door de polder, waar zich telkens in de verte wolkenfronten vormden die weer oplossen voordat ze de lege lucht boven me hadden bereikt. Ik haastte me door de laaggelegen weilanden, starend naar wat er overgebleven was van het IJsselmeer. Langs de oevers lagen gekantelde boten en dode vissen weg te teren in grijze drek. Een volle nacht liep ik door. Ik wachtte op regenstormen die niet kwamen.

‘Ik mis mijn auto, het gemak ervan. Ik mis mijn huis, mijn bed, mijn douche, mijn Xbox en mijn scheerapparaat. Ik mis koud bier, het doorspoelen van mijn toilet. Ik mis luisteren naar de radio. Ik mis mijn tosti-ijzer en schoon ondergoed. Ik mis mijn gebakken ei op zondagochtend.’

Met een hoofd tollend van de onwerkelijkheid van de werkelijkheid liep ik naar Friesland. Ik heb drie nachten gezocht. Het omdraaien van lichamen die op hun buik lagen, was het vreselijkste dat ik ooit had gedaan. Het kon me niet eens meer schelen dat ik steeds verder naar de kust trok. Uiteindelijk vond ik mijn ouders langs de dijk waar ze altijd graag liepen. Ze waren verdroogd als mummies, net als veel anderen die waren gestorven, maar ze waren nog herkenbaar. Ik vertelde ze dat ik van hen hield. Met een brok in mijn keel bedankte ik ze voor mijn fijne jeugd, voor de zorgzaamheid waarmee ze me hadden opgevoed. Daarna kuste ik ze gedag en trok verder. Ik liet ze liggen waar ze lagen, hand in hand, naast een zich steeds verder terugtrekkende zee.

‘Elke dag komt er minder water uit de rotsen. Het is mijn wedstrijd met de bron, wie het het langst volhoudt. Ik was me niet meer, daar is het niet genoeg voor. Ik vang het stroompje op in pannen en drink alles tot de laatste druppel. Het is het enige wat me nog op de been houdt, letterlijk. Er is vrijwel geen eten meer, maar het ondenkbare blijft ondenkbaar voor me. Het is onmenselijk. Ik weiger eraan toe te geven, net als aan de gedachte aan zelfmoord. Dat heeft geen religieuze achtergrond. Noem me stug. Ik ben vastbesloten dit uit te zitten. Zitten, want lopen doe ik nauwelijks meer. Vocht is te kostbaar geworden om te verspillen aan gezweet en lopen heb ik de afgelopen maanden al meer dan genoeg gedaan.’

Ik hoefde de Duitse grens niet officieel over, omdat de Dollard al droog genoeg was om te bewandelen. Er zou toch niemand meer bij de douane zijn. Elke nacht kwam ik minder mensen tegen. Het landschap verdorde verder terwijl de dagen overgingen in weken en ik steeds minder kilometers per nacht kon maken. Constant staarde ik omhoog naar de hemel, die in mijn beleving zwanger moest zijn met de belofte van regen, maar steeds minder wolken bevatte. Ik brak mijn hoofd over de vraag waar al het verdampte water was gebleven. Koel, verlichtend water dat ooit weer naar beneden moest komen. Uiteindelijk nam ik afscheid van het idee. Wat er was gebeurd strookte met geen enkele voorspelling.

Langzaam kwam ik uit mijn trance en besloot me te concentreren op mijn reis. Ik liep door Denemarken en Zweden, steeds verder naar het noorden. Ik volgde een route die was gebaseerd op mijn matige kennis van de Scandinavische taal en geografie. Dankzij de bewegwijzering die was blijven staan, vond ik mijn weg naar een Noors nationaal park, waar de oorsprong van een rivier moest liggen. Ik vond de bron en een spelonk waar het 's nachts bijna aangenaam was. Ik besloot er te blijven.

‘Ik denk dat hier een bos stond toen ik aan mijn wandeling begon, ongeveer tweeduizend kilometer geleden. Nu staan er enkel nog verdorde stammen, skeletten van wat ooit – ooit, wat zeg ik – kortgeleden nog groene reuzen waren. Ik tel de bomen die ik hoor vallen als tijdverdrijf. Ooit, ha, hoe de tijd je parten speelt als je alleen bent.’

Eerst was er nog wild in het dal. Ik bracht nachten door met wandelen naar omringende dorpen, op zoek naar wapens of naar andere manieren om de beesten te vangen. Het bleek niet moeilijk. Ik had snel een pistool gevonden in het uniform van een dode agent en de dieren waren langzaam geworden. Bij het zien van een mens stikte een aantal in hun eigen stress, voordat ik fatsoenlijk een schot had kunnen lossen. Ik zweer dat er één eland naar me toe kwam lopen om afgeschoten te worden. Het was meelijwekkend, dus ik heb hem uit zijn lijden verlost en bijna een week van hem kunnen eten. Ik overleefde, alleen, levend van het resterende stroompje rivier, gedroogde paddenstoelen en vossenboutjes. Om te koken maakte ik kleine vuurtjes in de opening van mijn grot. Koken was de enig overgebleven functie van vuur. Ik deed het voorzichtig. Brand in het verdroogde bos was mijn grootste zorg. Op de één of andere manier was volhouden toen nog steeds een uitdaging voor me.

‘Sinds gisteren heb ik niet meer gezweet. Ik loop al tijden rond in niets meer dan een boxershirt, sokken en gympen, dus ik zie mijn lichaam goed. In plaats van dat er druppels vocht uit mijn poriën komen, vormt zich een waas van zoutkristal over mijn armen en buik. Het is even fascinerend als verontrustend.’

Ik was al weken alleen toen het meisje me vond. Ze had naar me staan kijken terwijl ik water rantsoeneerde. Ik had niet door dat ze al een poos op enkele meters afstand stond. Ze deed me opschrikken door in het Duits op te merken dat dieren zonder natuurlijke vijanden onoplettend worden. Ik had haar bijna neergeschoten van schrik.

Minutenlang staarde ik haar aan. Het was mijn eerste contact met een levende persoon in meer dan een maand. Ze was mager en klein, maar ze had drie hazen aan een touw in haar hand. Toen ze voorstelde water voor voedsel te ruilen ben ik akkoord gegaan. We praatten tijdens het eten, onwennig maar aangenaam, en ze bleef bij me in mijn grot.

‘De gebundelde vertellingen van Poe was het dikste boek dat ik nog kon opbrengen mee te nemen van huis. Dat en een paar National Geographics. Het is mijn laatste beetje verfijning,

mijn laatste grip op perspectief. Ik lees er hardop uit voor om voor mezelf te bevestigen dat ik nog een stem heb. Het praten doet pijn aan mijn keel, maar dat interesseert me niet. Ik heb het al zeven keer gelezen sinds ik op pad ben gegaan. Het kalmeert me om te lezen dat er een noodlot is dat erger is dan het onze, ook al is het fictief.’

Onze samenwerking verliep goed en gaf aanleiding om bij elkaar te blijven. Haar ouders waren ook overleden, vertelde ze huilend. Ze was dol geweest op haar ouders. Schumi was goed in jagen en in luisteren. We konden eerlijk tegen elkaar zijn, over hoe we de wereld ervaren en over wie we waren voordat de aarde aan het sterven was. Ze zei dat ze altijd al van plan was na haar studie te gaan reizen, maar dat ze dan liever door besneeuwde dennenbossen was gelopen op de plek waar we nu waren. Ik vond het sterk van haar dat ze nog grappen kon maken over de situatie. Ik zei dat ik haar bijzonder vond en ze zei dat ze dat ook van mij vond. Het samenzijn begon praktisch, met het verdelen van taken en het optimaliseren van de besteding van de nachtelijke uren, maar ergens maakten we een diepere klik.

‘Ik heb geen zin om mijn grot uit te komen, maar ik doe het toch. Ik plas niet waar ik slaap. Ik ben geen beest. Bijna misschien. Mijn lijf voelt zwak, mijn hoofd koortsig. Soms hoor ik mezelf praten, terwijl er niemand meer is om te luisteren. Dan vraag ik me af: kan je een zonnesteek oplopen zonder in de zon te zijn geweest?’

Ik had wel eerder vriendinnetjes gehad, maar niet op deze manier. Hoewel we te smerig en te vervreemd waren van onze gevoelens om deze lichamelijk te uiten, hadden we een relatie. We waren samen. We zorgden voor elkaar. Hoe zwaarder het overleven werd en hoe meer we op elkaar aangewezen waren, des te sterker werd onze band. We sliepen naast elkaar. Soms raakte mijn arm de hare. Dan genoot ik van de koelte van haar huid tegen de mijne. Als we niet konden slapen, praatten we met elkaar, fantaserend over hoe het had kunnen zijn. Elke avond lagen we iets dichter tegen elkaar.

‘Voordat ik blind word, wil ik nog één keer de zonsopkomst zien. Ik besef dat het gestoord is, maar de hele wereld is gestoord en ’s nachts leven is slopend en onnatuurlijk. Het is drie maanden geleden sinds ik zonlicht heb gezien. Ik verlang ernaar, ook al ken ik de gevolgen.

Ergens hoop ik dat het brandende licht over zal gaan in een mildere, hemelse gloed, die me schoonmaakt van alles wat ik fout heb gedaan en die alles weer goed maakt.’

Schumi leerde me dansen, een langzame wals door het stervende bos. Eén, twee, drie, één, twee, drie, waarbij de één uitgerechter was dan de volgende tellen. Ze zong en leidde me door het veld naast de opening van de spelonk. Het was onze intimiteit. Ik had nog nooit aan stijldansen gedaan en was verrast toen mijn lichaam beter dan verwacht begreep wat het moest doen op het geïmproviseerde ritme. Als we genoeg hadden bewogen, gingen we met onze ruggen naar het steeds schellere maanlicht zitten en kamde ik haar haren met mijn vingers. Dat was ook nieuw voor me.

‘Huilen lukt niet meer. Mijn lichaam bewaart al het vocht voor zijn kernfuncties. Stom is het. Ik masseer mijn traanbuisjes, ik prik met een mes in mijn wang om tranen op te doen wellen, maar niets werkt. Ik ben boos op mezelf, op de zon en op mezelf.’

Toen kwam de nacht dat ze niet terugkeerde van het jagen. Vlak voor het aanbreken van de dag trok ik me terug in de grot. Ik had geen keus. Ik had me het laatste uur van het duister hees geschreeuwd. Ik had bomen omver gebulderd. Toch schoot ik tekort. Ik bleef de hele dag wakker, met een hoofd vol ironische gedachten en zelfverwijt. Ik was nog nooit echt bezorgd geweest om iemand. Ik wilde naar buiten, maar dat zou overdag geen zin hebben. Pas toen de schemer goed en wel was ingetreden, verliet ik mijn schuilplaats, zwetend en uitgeput van de stress. Ik rende rond in de vallei, buiten zinnen, roepend om mijn lief.

‘Affectie is maar een raar woord, emotie ook. Het drukt niet uit wat ik voel. Ik had nooit gedacht dat je binnen een paar weken zoveel om iemand zou kunnen geven. Zelfs dat klinkt raar. Het is alsof woorden hun betekenis verloren hebben, net als het landschap zijn kenmerken.’

In het holst van die nacht hoorde ik een kreet. Het klonk niet als een jonge vrouw, maar ik wist dat ze het was. Ik rende in de richting van het geluid en vond haar, op handen en knieën, naast een omgevallen boomstam, bedekt met modder en bloed. Haar ogen waren het ergst. Het was alsof die verschrompeld waren. Ze hoestte. Het was een rauw, schurend geluid. Ze zei dat ademen pijn deed, dus ik ontlastte haar van de inspanning van het lopen en droeg

haar terug naar de grot. Onderweg vertelde ze me dat in de nacht ervoor een helling onder haar voeten was weggeleden. De grond was te droog geworden om stabiel te blijven onder haar gewicht. Ze had de dag doorgebracht onder lagen zinderende aarde en stof. Ze had zich er een weg doorheen geklauwd, maar het oppervlak op het verkeerde moment bereikt.

‘Ik kan bijna niet meer lopen na het graven van dit gat. Straks ga ik naast je liggen en kom ik er nooit meer uit. We zullen baden in het zonlicht, alsof we samen op vakantie zijn. Ik heb je al gestript tot aan je ondergoed.’

Terug in de grot legde ik haar op de grond. Ze vroeg me om haar te kussen. Ik deed het, zachtjes en langzaam. Daarna hield ze op met ademen. Ik denk dat het iets meer dan een week geleden is. Ik heb die week ijlend doorgebracht.

‘Er tintelt wat aan de horizon, een lichtroze gloed. Nu duurt het niet lang meer. Het spijt me zo lieve lief. Ik wist niet wat ik wou. Ik had nooit een lege wereld moeten wensen.’